

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)

Ярослав ЧЕРНЬОНКОВ (Кіровоград, Україна)

У статті проаналізовано кілька аспектів індивідуалізації професійної підготовки вчителя іноземних мов на теоретичному рівні в сучасних умовах.

Some aspects of individualization of the professional training of teacher of Foreign Languages on the theoretical level in modern conditions.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Вища школа незалежної України переживає болісний процес реформування, відходу від тотальної уніфікації і стандартизації навчально-виховного процесу. Формування соціально спрямованої освіти і виховання – таке завдання поставлено Державною національною програмою «Освіта» («Україна XXI століття»), Законом України «Про освіту». Триває інтенсивне переосмислення цінностей, долаються консерватизм і стереотипи педагогічного мислення. Навчальні заклади отримали право вибору варіантів навчання і конструювання нових.

Сучасний стан міжнародних зв'язків нашої держави у різноманітних сферах життєдіяльності, вихід у європейський та світовий простір потребують певних трансформацій і у сфері освіти як важливого державного інституту, у тому числі й у галузі навчання іноземних мов. Всі процеси, спрямовані на інтеграцію української освітньої системи в європейську освітню спільноту, положення Ради Європи, пропозиції МОН України щодо покращення вивчення іноземної мови в освітніх закладах різних типів та рівнів ставить учителя іноземної мови в центр сьогоднішніх освітніх процесів, спрямованих на реформування та реструктуризацію її системи.

Одна з основних проблем сучасної вищої школи – надання кожному студенту освіти згідно з його можливостями, інтересами, вибором, з урахуванням перспектив подальшої професійної діяльності та спеціалізованого навчання. Не дивлячись на те, що у галузі вищої освіти України вже кілька років упроваджується кредитно-модульна система, наша держава приєдналася до Болонської угоди, а також згідно останніх рішень колеґії МОН України «про вдосконалення вищої освіти», «про оптимізацію вивчення іноземних мов», «про надання студентам права вибору предметів» деяких навчальних циклів очевидним є те, що сучасний зміст вищої освіти, на нашу думку, недостатньо адаптований до майбутніх потреб студентів (маємо на увазі відсутність ґрунтовної системи індивідуалізованої професійної підготовки у ВНЗ).

Напрями розвитку іншомовної освіти визначено чинними документами: Державним стандартом базової вищої освіти, Концепцією профільного навчання, а також Типовими (галузевими) навчальними планами для факультетів іноземних мов (окремо) та для немовних факультетів (окремо). Особливістю цих навчальних планів є те, що інваріантна складова Типового навчального плану вищої школи реалізує зміст освіти залежно від обраного профілю навчання на одному із трьох рівнів: рівні стандарту, академічному та профільному.

Це дуже важливо, оскільки кожен майбутній учитель має власні цілі стосовно вивчення іноземної мови, які пов'язані з його планами на майбутнє. Одні – через бажання пов'язати майбутню професійну діяльність із галуззю іноземних мов, інші – через власне переконання у доцільності вдосконалення власного рівня володіння іноземними мовами, незалежно від того, яку майбутню професію вони обирають (журналіст, учитель фізкультури, економіст).

Що ми спостерігаємо останні кілька років? Часткове та систематичне скорочення годин для вивчення іноземних мов, усічення деяких курсів поглибленого вивчення іноземних мов (факультет іноземних мов); вилучення годин для вивчення іноземної мови за фаховим спрямуванням на денній та заочній формах навчання (немовні факультети). Ці негативні тенденції частково блокують систему навчально-виховної діяльності у галузі іноземних мов.

Отже, ми (МОН України, навчальні заклади) маємо чітко визначитись щодо рівня вивчення іноземної мови і кожен студент, що обирає ту чи іншу майбутню спеціальність, має чітко усвідомлювати свій рівень вивчення іноземної мови та результати, до яких він прагне.

Процеси, що відбуваються в освіті, актуалізують критичний аналіз системи підготовки вчителя іноземної мови до роботи у системі індивідуалізованого навчання, визначення її місця і ролі у розвитку особистості майбутнього вчителя.

Слід зауважити, що у зв'язку з збільшенням уваги до викладання іноземних мов у загальноосвітній школі, згідно Рекомендацій Ради Європи та МОН України щодо посилення вивчення іноземних мов європейського співтовариства, проблеми професійної підготовки вчителя ІМ є предметом дослідження широкого кола науковців. Зокрема, цій проблематиці присвячені праці О.Л. Бердичівського, О. Бігич, Ж. Вітліна, Т. Зубенко, Л. Кадченко, С. Ніколаєвої, В. Пасинок, Н. Савчак, В. Скалкіна, Н. Скляренко, В. Цетлін, Т. Шкваріної та ін.

Наукові передумови виникнення особистісного підходу поступово визначались у різноманітних дослідженнях особистості у різних її аспектах, що були проведені такими представниками класичної психології, як У. Джемс, В. Штерн, Е. Шпрангер, З. Фрейд, І. Сікорський, М. Ланге, О. Лазурський, К. Юнг, П. Жане, Ж. П'яже, Л.С. Виготський, Г. Олпорт, А. Маслоу, Е. Муньє, К. Роджерс, К. Леонгард, Ф. Лерш, С. Рубінштейн, Б. Теплов, Б. Ананьєв, В. Ковальов, В. Мясіщев, О. Леонт'єв, Г. Костюк, П. Пелех, П. Чамата, В. Мерлін, О. Бодальов, Б. Ломов, Д. Ніколенко та багатьох інших.

Сучасні вимоги до формування особистісного підходу поступово визначалися у дослідженнях таких відомих психологів, як К. Абульханова-Славська, В. Давидов, М. Малков, В. Моляко, Л. Проколієнко, О. Ткаченко, І. Якиманська, О. Асмолов, І. Бех, М.Боришевський, О. Кульчицька, С. Максименко, В. Моргун, В. Столін, В. Татенко, Т. Титаренко, В. Титов.

У спеціальній галузі психології і педагогіки трудової і професійної підготовки важливі передумови становлення особистісного підходу розроблялись у дослідженнях Г. Костюка, Є. Мілеряна, Є. Климова, О. Голомштока, І. Зязюна, Ф. Іващенко, Т. Кудрявцева, В. Моляко, Е. Фарапонової, В. Чебишевої, М. Шкіля, М. Ярмаченка, Н. Ничкало, Ю. Машбиця, Г. Балла, Ю. Гільбуха, В. Бондаровської, В. Козакова, В. Семиченко, Ю. Трофімова, Н. Чепелєвої, О. Пехоти, С. Сисоєвої, Т. Яценко й інших.

Проблемами впровадження профільного навчання ВНЗ займаються Б. Біляк, Р. Васильєва, С. Вольянская, О. Дуда, О. Кабардін, П. Лернер, І. Лікарчук, В. Олійник, В. Рибалка. Питання профільної освіти як наукової проблеми висвітлено в ряді досліджень провідних науковців Г. Дорофєєва, Л. Дунець, О. Дунець, О. Жадько, В. Кременя, С. Петренка, М. Шкіля. Про підготовку спеціалістів профільних ВНЗ ми знаходимо результати досліджень у таких науковців, як О. Акмалдінова, Е. Лузік. Характеристики управління процесом розвитку особистості засобами варіативного компоненту змісту освіти досліджує когорта вчених, зокрема О. Білицький, А. Жаф'яров, В. Кизенко, Г. Некоз, А. Погорелов, С. Черенер, Ю. Шукевич та інші.

Проблемами підготовки вчителя до профільного навчання учнів, студентів займаються науковці І. Ареф'єв, В. Блинов, Н. Десятниченко, Я. Дивак, Г. Ігнат'єва, О. Клименюк, І. Лікарчук, І. Осмоловська, А. Пегунін, Т. Ремех, С. Рягін, І. Сотніченко, В. Фрицюк, І. Халивон, І. Чечель, Н. Шиян). Дослідженням питання профільного навчання іноземних мов займається ряд провідних науковців у цій галузі: Е. Абелюк, О. Біленька, І. Бім, М. Вайсберг, М. Вовченко, О. Коваленко, Е. Ногіна, А. Павлюк, О. Поялков, С. Сірик, Т. Сірик, Н. Тучина, О. Чепурна.

Питання індивідуалізації освіти висвітлювали провідні вчені О. Запорожець, Г. Костюк, В. Котирло, Г. Люблінська, В. Мясіщев, Д. Ніколенко, Л. Проколієнко, Д. Ельконін, П. Чамата.

Багато ідей, народжених талановитими вітчизняними вченими і педагогами, актуалізовані в умовах сьогодення, можуть ефективно сприяти розбудові освіти України. Проте аналіз науково-педагогічної літератури і дисертаційних досліджень свідчить, що цілісного дослідження теорії і методики індивідуалізації професійної підготовки вчителя іноземної мови у вищих навчальних педагогічних закладах в умовах модернізації сучасної вітчизняної освіти здійснено не було, що й зумовило наше дослідження.

Мета та завдання. Метою написання цієї статті є – розглянути, визначити та проаналізувати аспекти змісту підготовки вчителя іноземних мов в умовах індивідуалізації

освіти. Завдання цієї розвідки полягають в аналізі та узагальненні проблеми індивідуального підходу у підготовці вчителя іноземних мов у педагогічних ВНЗ.

Основний зміст статті. У сучасній теорії навчання для розкриття змісту індивідуальної форми навчання вживаються поняття «**індивідуалізація навчання**», «**індивідуалізоване навчання**», «**індивідуальний підхід**» та інші. У педагогічній енциклопедії поняття «індивідуалізація навчання» визначається як «організація навчального процесу, коли вибір засобів, заходів, темпу навчання урахує індивідуальні особливості у навчанні». В. Володько так визначає поняття «**індивідуалізація навчання**»: «Це організація такої системи взаємодії між учасниками процесу навчання, коли якомога повніше враховуються і використовуються індивідуальні можливості кожного, визначаються перспективи подальшого розумового розвитку та гармонійного вдосконалення особистісної структури, відбувається пошук засобів, що компенсували б наявність недоліків і сприяли формуванню індивідуальної особистості». У дослідженнях В. Крутецького, М. Ляховицького, С. Ніколаєвої «**індивідуалізація навчання**» трактується як максимальне наближення процесу навчання до оптимальної моделі, коли кожен студент працює у зручних для нього темпі, манері, що відповідають його загальній підготовці, здібностям, обсягу оперативної пам'яті, рисам характеру та емоційному стану. З точки зору психології, мабуть, можна сказати, що *індивідуальна форма навчання* у вищій школі – це форма організації навчальної діяльності, яка повністю ґрунтується на: вивченні студента як індивідуальності; урахуванні його індивідуальних здібностей, нахилів і відмінностей; розвитку його як особистості. Щоб підготувати сучасного вчителя як самостійну особистість, яка б відповідала всім вимогам нашого сьогодення, яка була б здатна до самоудосконалення, самоосвіти, самореалізації відповідно до вимог розвитку суспільства, освіти, не можна не враховувати індивідуальні особливості студента, створення умов для розвитку і удосконалення його психолого-фізіологічних задатків. Тому все це об'єктивно підводить до необхідності індивідуалізації навчального процесу у вищій школі, який забезпечить реалізацію усіх цих вимог.

Говорячи про індивідуалізацію навчання у вищій школі, ми постійно звертаємося до понять індивідуальності та особистості, які не є тотожними. З філософської точки зору поняття особистості пов'язане з більш глибокою суттю людського роду і в той же час з найбільш суттєвими індивідуальними особливостями конкретної людини. Індивід лише тоді стає особистістю, коли включається в систему існуючих суспільних відносин, набуваючи нової якості, стаючи елементом суспільства [І. Батищева, Д. Александров]. У психології термін «особистість» використовується у різному розумінні, в залежності які понятті в себе включає. Г. Оллпорт визначає поняття особистості як «життєво формуюча, індивідуально своєрідна сукупність психофізіологічних систем – рис особистості, якими визначається своєрідність для зазначеної людини мислення і поведінка» [С. Смирнов]. З точки зору прихильників діяльнісного підходу в психології, особистість розглядається як найбільш повне вираження суб'єктивного полюсу діяльності, яка породжується діяльністю і системою відносин з іншими людьми.

Індивідуалізація навчання розглядається теж як суто дидактичний принцип, що зумовлює необхідність у процесі навчання бачити кожного студента. Індивідуалізація процесу навчання у вищій школі розглядається як організація навчальної діяльності, під час якої враховуються індивідуальні відмінності студентів, рівень розвитку їх здібностей до навчання. Подібно до суті індивідуалізації процесу навчання визначається і сутність поняття індивідуальний підхід. Провідним принципом розвитку індивідуальності вважається принцип індивідуального підходу, сутність якого полягає в урахуванні та вивченні індивідуальних відмінностей студентів.

Ми вважаємо, що *індивідуальний підхід до підготовки вчителя іноземних мов* має кілька навчальних аспектів (модулів):

1. профільні заняття (згідно навчальних планів та авторських програм);
2. інтегрована система навчання (інтеграція іноземної мови, педагогіки та психології; педагогічна практика);

3. самостійно-дослідницька діяльність (підготовка до олімпіад, конференцій, написання науково-дослідницьких робіт, заповнення прогалін у знаннях);
4. система спецкурсів;
5. інформаційно-комунікативні технології.

1. **Профільне навчання** – вид диференційованого навчання, який передбачає врахування освітніх потреб, нахилів та здібностей учнів і створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті та структурі організації навчання – забезпечення можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж усього життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства.

Головною метою системи сучасної освіти є її орієнтація на учнів, на задоволення їх індивідуальних освітніх потреб. Немає сумнівів у необхідності впровадження профільності навчання у старшій школі, але це ставить перед освітніми діячами цілу низку проблем, вирішення яких потребує нових теоретичних і практичних досліджень. Профільне навчання породжує проблеми викладання всіх предметів, зокрема, іноземної мови відповідно до профілю. Система профільної освіти передбачає забезпечення підтримки обдарованої молоді, шляхом створення умов для її творчого, інтелектуального, духовного, фізичного розвитку; залучення її до здобуття позашкільної освіти з метою задоволення потреби у професійному визначенні; поглиблення міжнародного співробітництва у сфері нових педагогічних технологій навчання і виховання.

Установлено, що успішна реалізація профільної підготовки вчителя ІМ у ВНЗ залежить від наступних умов: побудови варіативної різнорівневої системи освіти; створення можливості для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії студентів факультету іноземних мов у навчально-виховному процесі. Побудова індивідуальної освітньої траєкторії студента факультету ІМ передбачає виконання наступних дидактичних чинників: *інноваційних технологій навчання* (проектна, кредитно-модульна, технологія рейтингового навчання); *специфічних методів* (наукові диспути, презентації, захист наукових робіт, розробка проєктів, інформаційна підтримка самоосвіти); *особливих форм навчальних занять* (додаткові, елективні заняття, предметні гуртки, конкурси, міжвузівські студентські наукові конференції, олімпіади) [1: 2–20].

2. **Інтегрована система підготовки** – навчальні плани, робочі програми, вся система навчально-виховної роботи в рамках кредитно-модульної системи, система педагогічних практик має враховувати інтегративний та міжпредметний характер дисциплін: “Іноземна мова”, “Педагогіка”, “Психологія”. Система педагогічних практик має містити одну важливу складову – безперервність. Йдеться про постійні (безвідривні) практики та загальноприйняті (3-5 курси).

3. **Самостійно-дослідницька діяльність.** Однією з принципово важливих тенденцій розвитку сучасної освіти є впровадження індивідуального підходу у професійну підготовку фахівця у галузі ІМ.

Саме тому посиленої уваги потребує висвітлення функцій самостійно-дослідної діяльності вчителя іноземних мов у системі його підготовки.

Як свідчить аналіз державних документів та наукових джерел (Я. Болубаш, В. Грубінко, М. Степко, В. Шинкарук) у кредитно-модульній системі (ECTS) близько 50-60 % навчального часу відводиться на самостійну роботу. Серед основних видів цієї роботи називають такі, як: опрацювання лекційного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, курсових проєктів, підготовка до лабораторних та практичних робіт, написання рефератів, опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях. Самостійна робота упроваджується на основі інтерактивних технологій, саме тому для студентів розробляються інтерактивні методичні комплекси навчальних документів [3].

Експериментальна система самостійно-дослідницької діяльності охоплює аудиторну форму організації навчання, а саме такі навчальні дисципліни, як “Педагогіка”, “Основи наукових досліджень” (бакалаврат), “Педагогіка вищої школи”, Методика та методологія

психолого-педагогічних досліджень” (магіструм); підготовку випускної науково-дослідної кваліфікаційної роботи (Князян) [2: 95-218].

У широкому теоретико-методологічному розумінні організація самостійного навчання студентів ВНЗ (факультет ІМ) є інтегрованою системою педагогічного впливу на процеси САМО (самоактуалізація, самовизначення, самоконтроль, самооцінка, самоорганізація). У вузькому розумінні з проєкцією на практичну реалізацію організація самостійно-дослідницької діяльності студентів факультету ІМ є оптимальним інтегративним використанням традиційних і новітніх інноваційних форм [6: 15-28].

4. Система спецкурсів. Останні тенденції кредитно-модульної системи, постанови МОН України щодо організації навчання та підготовки вчителів дають можливість студентам обирати траєкторію навчання та підготовки. На нашу думку, система спецкурсів має ефективний вплив на підготовку вчителя іноземних мов. Зокрема, можна використовувати наступні спецкурси для вдосконалення підготовки вчителя ІМ: “Філософія науки”, “Філософія освіти” (М. Князян); “Основи педагогічної компетентності майбутнього викладача ІМ” (А. Шишко); “Дистанційне навчання іноземної мови” (І. Костікова); “Особистісно-орієнтоване навчання” (О. Пехота); “Формування професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов” (Я. Черньонков).

5. Інформаційно-комунікативні технології. Сьогодні вже неможливо ігнорувати вплив новітніх інформаційних технологій під час підготовки вчителя ІМ. Особливе місце у реалізації фахової підготовки вчителя іноземних мов посідає індивідуалізація навчального процесу. Урахування можливостей кожного студента сприяє утвердженню особистісно-орієнтованого характеру професійної освіти. *Індивідуалізація підготовки вчителя ІМ на основі використання комп'ютера та ІКТ (інформаційно-комунікативних технологій)* має задовольняти вимоги гуманізації професійної підготовки вчителя ІМ.

Ми вважаємо індивідуалізацію професійної підготовки вчителя іноземних мов важливим компонентом процесу формування й розвитку творчого підходу, який надає можливість за допомогою ІКТ здійснювати гнучке управління підготовкою вчителя ІМ, більш повно враховувати їх індивідуальні здібності, створюючи при цьому умови розкриття й розвитку інтересів кожного студента. Професійна підготовка вчителя іноземних мов ґрунтується на трьох засадах: меті підготовки вчителя та меті навчання іноземній мові; дидактичних завданнях; особливостях мовленнєвої діяльності під час вивчення іноземної мови.

Слід звернути увагу на те, що дана система підготовки вчителя ІМ засобами ІКТ буде ефективною лише за існування визначеної педагогічної умови – інформаційно-навчального середовища. Під цим поняттям розуміємо комплекс, що включає інформаційно- змістову та програмно-технічну частини, самих користувачів. **Інформаційно-змістову частину** формують електронні фонди, банки електронної інформації, бази даних, електричні матеріали конференцій, офіційні іншомовні сайти, тематичні форуми. **Програмно-технічна частина** представлена комп'ютерами, комп'ютерними класами, локальними мережами, електронною поштою, інтернетом, теле-, відеоконференціями. Користувачами інформаційно-навчального середовища є студенти та викладачі. Гарним прикладом вдосконалення даної теорії є *дистанційна форма навчання іноземних мов*, яка є широкоживаною останнім часом [5: 20–30].

Висновки і перспективи подальших досліджень. У вітчизняному досвіді організації індивідуалізованої підготовки вчителя ІМ у педагогічних ВНЗ постала гостра необхідність її переконструювання відповідно до кредитно-модульної системи. Перспективи вивчення проблеми індивідуального підходу до підготовки вчителя ІМ вбачаємо у розкритті теоретичної, практично-методичної та діагностичної систем її розвитку з огляду на індивідуалізацію підготовки вчителя ІМ.

Перспективи подальших досліджень ми пов'язуємо з аналізом впливу ІКТ на самостійно-дослідницьку діяльність вчителя ІМ та з аналізом проблеми індивідуального підходу до підготовки вчителя ІМ на методичному рівні.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Дмитренко Н.С. Дидактичні засади профільного навчання учнів приватних загальноосвітніх навчальних закладів. – Автореф.. дис. канд. пед. наук. – 13.00.09. – теорія навчання. – Кривий ріг, 2009. – 20 с.
2. Князян М.О. Самостійно-дослідницька діяльність майбутніх учителів іноземних мов: Теорія та практика: [Монографія]. – Ізмаїл: Сміл, 2006. – 242 с.
3. Князян М.О. Організація самостійно-дослідницької діяльності майбутніх викладачів (на етапі магістерської підготовки): Навчальний посібник. – Ізмаїл: Сміл, 2006. – 52 с.
4. Колкер Я.М. И др. Практическая методика обучения иностранному языку: Учебное пособие. – М.: Издательский центр “Академия”, 2000. – 264 с.
5. Костікова І.І. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов засобами інформаційно-комунікативних технологій. – Автореф.. дис. док. пед. наук. – 13.00.04. – теорія і методика професійної освіти. – Харків, 2009. – 34 с.
6. Малихін О.В. Теоретико-методичні засади організації самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – Автореф.. дис. док. пед. наук. – 13.00.09. – теорія навчання. – Харків, 2009. – 40 с.
7. Мисечко О. Тенденції становлення фахової підготовки вчителя іноземної мови в Україні/ О. Мисечко // Іноземні мови. – 2009. – № 2. – С. 47-51.
8. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навчальний посібник/ О.М. Пехота та ін. За ред. І.А. Зязюна, О. М. Пехоти – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 240 с.
9. Шишко А.В. Основи педагогічної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови: Навчальний посібник. – Кіровоград: ТОВ “Імекс-ЛТД, 2008. – 66 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ярослав Черньонков – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземної філології Кіровоградського педагогічного університету імені Володимира Винниченка, докторант кафедри педагогіки Кіровоградського педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: проблеми професійної підготовки вчителя іноземних мов у ВНЗ.

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ У НАВЧАННІ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИКИ

Світлана ШАНДРУК (Кіровоград, Україна)

У статті автор звертає увагу на актуальні проблеми вивчення іноземної граматики в основній школі та способи подолання труднощів під час вивчення видо-часових форм дієслів англійської мови зокрема.

The author of this article attracts the reader's attention to the actual problems of learning of Grammar at school and at the methods of working at difficult items during mastering of Tenses of Verbs of English Language in particular.

Сучасне суспільство ставить нові вимоги до особистісних і професійних рис людини – рівня її соціальної адаптації, загальної культури, творчих здібностей, загальноосвітньої і спеціальної підготовки, тому у сфері навчання іноземних мов учнів загальноосвітніх навчальних закладів відбулися значні зміни, зумовлені появою нових стандартів, навчальних планів і програм, тенденціями розвитку суспільних потреб. “Успішність реформування освіти в Україні багато в чому залежить від швидкого напрацювання, апробації та популяризації моделей реального досвіду переходу від школи готових книжних рішень до школи, в якій закладаються підвалини знань та умінь їх практичного використання, де з’являється потреба в саморозвитку та інноваційній діяльності, де можливо реалізувати бажання адміністратора школи, вчителя, учня через партнерство в освіті як на рівні школи, так і через систему міжшкільної комунікації” – стверджує Коваленко О., провідний спеціаліст Головного управління змісту освіти [2]. На сьогодні широко апробується система європейських вимог до вивчення іноземних мов, інші стратегічні напрацювання у сфері соціалізації особистості, вироблення соціальних навичок у спілкуванні.

Настав час визначити ефективні способи освітньої діяльності на майбутнє, коли традиційна роль загальної середньої освіти розширюється, підвищується її значення у формуванні життєво важливих компетенцій особистості. Для успішної спільної діяльності вчителя та учнів варто звернути увагу на кілька чинників. Це реалізація принципу комунікативності у навчанні, тобто наближення навчання до “природного” шляху опанування мовленням. Завданням цього принципу є формування в учнів комунікативної компетенції, що складається з трьох основних видів: мовленнєвої, мовної, соціокультурної, де мовна компетенція містить лексичну, граматичну, фонологічну та орфографічну; соціокультурна охоплює два види – країнознавчу та лінгвокраїнознавчу, також здатності